

LEXICAL ELEMENTS REFLECTING MORAL VALUES IN THE GEORGIAN TRANSLATION OF ORHAN PAMUK'S NOVEL "THE HOUSE OF SILENCE"

ორჰან ფამუქის რომანის „მდუმარე სახლი“ ქართულ თარგმანში:
„ზნეობრივი ფასეულების გამომხატველი ლექსიკური ერთეულები“

İlkiz Şenel Uzunkaya

PhD Student of Sukhumi State University,
Tbilisi, Anna Politkovskaya st. 61, Georgia,
ilkizsenel@ardahan.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0001-6831-9390>

Abstract. Following his novel titled “Cevdet Bey and His Sons”, Orhan Pamuk wrote his second novel titled “The House of Silence” in 1983. Translated into many languages, the French translation of the novel won Prix de la Découverte Européenne award in 1991. In “The House of Silence”, Orhan Pamuk narrates the story of a week in 1980 that three grandchildren, one of whom was depicted as a historian, another as a revolutionist, and the other as an individual aspiring to become rich, spend in the mansion of their grandmother in Cennethisar, which is located 50 km away from Istanbul.

Orhan Pamuk is the first author of the Turkish Literature to win the Nobel Prize. As a prolific writer, Orhan Pamuk is a famous author across the world. His novels, which have been translated into many languages, have also been translated into the Georgian language. Pamuk's works, which are known in Georgia and favored by Georgian readers, draws significant interest in Georgia. Pamuk's novels such as “Cevdet Bey and His Sons”, “Museum of Innocence”, “The House of Silence”, etc. have been translated into the Georgian language. “The House of Silence” has been translated into Georgian by Lia Claidize. In this study, it will be examined how the lexical elements that reflect moral values in the novel “The House of Silence” were translated from their original meaning in Turkish to Georgian. In the study, the sentences containing “lexical elements that express moral values” in Orhan Pamuk's novel “The House of Silence” will be presented in tables in both Turkish and Georgian languages. “Lexical elements that express moral values” will be examined under affirmative and negative headings.

The “lexical elements that express moral values” included in Orhan Pamuk's “The House of Silence” are word groups that come from the life itself and exist in all cultures. Examining these elements under two headings of affirmative and negative expressions shows that negative words as well as affirmative words support cultural richness. While these word groups found in different cultures point to linguistic wealth, these expressions meet with the readers through translation. The study aims to pioneer in the examination of “lexical elements that reflect moral values” and to reveal the lexical items that reflect these values.

Keywords: Orhan Pamuk, The House of Silence, Turkish, Georgian language, Morality.

ილქიზ შენელ უზუნკაია

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტი,
ქ. თბილისი, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. 61, საქართველო,
ilkizsenel@ardahan.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0001-6831-9390>

აბსტრაქტი. ორჰან ფამუქის რომანის „ჯევდეთ ბეი და მისი ვაჟიშვილები“ შემდეგ 1983 წელს გამოიცა მისი მეორე რომანი „მდუმარე სახლი“. მრავალ ენაზე თარგმნილმა

„მდუმარე სახლმა“ ფრანგულენოვანმა თარგმანმა 1991 წელს მოიპოვა ევროპის პრიზი „დე ლა დეკუვერტი“. რომანის თემაა სამი შვილიშვილის რომელთაგან ერთი იყო ისტორიკოსი, ერთი რევოლუციონერი და ერთსაც გამდიდრება ჰქონდა აჩემებული, ერთი კვირის ცხოვრების ამბავი, რომელიც მათ 1980 წლის ზაფხულში ბეზის სასახლეში, ჯენეთისარში, სტამბოლიდან ორმოცდაათ კილომეტრში გაატარეს.

ორჰან ფამუქი, როგორც თურქი მწერალი, არის პირველი ნობელის პრემიის ლაურეატი ავტორი. ფამუქი, რომელსაც მრავალი რომანი აქვს დაწერილი, მსოფლიოში ცნობილი მწერალია. ფამუქის რომანები ითარგმნა მსოფლიოს სხვადასხვა ენაზე, მისი ნაწარმოებები, როგორცაა „ჯევდეთ ბეი და მისი ვაჟიშვილები“, „უმანკოების მუზეუმი“, „მდუმარე სახლი“ და ა.შ. ასევე ითარგმნა ქართულად და ქართველ მკითხველში მოწონება დაიმსახურა. ორჰან ფამუქის რომანი „მდუმარე სახლი“ ქართულად თარგმნა ლია ჩლაიძემ. წინამდებარე სტატიაში ყურადღება არის გამახვილებული ორჰან ფამუქის რომანის „მდუმარე სახლის“ ქართულ თარგმანში ზნეობის ამსახველი თურქული სიტყვების ქართულ შესატყვისებზე. აღნიშნულ რომანში „ზნეობრივი ფასეულობების ლექსიკური ერთეულების“ შემცველი წინადადებები თურქულ და ქართულ ენებზე ცხრილების სახით არის მოცემული. ლექსიკური ერთეულები დაჯგუფებულია დადებითი და უარყოფითი კონტექსტის მიხედვით.

ორჰან ფამუქის რომანში „მდუმარე სახლში“ დაცული ზნეობრივი ფასეულობების ლექსიკური ერთეულები ქმნიან სიტყვათა ჯგუფებს. ცხადია, რომ ისინი ცხოვრებისეულია და ყველა კულტურაში გვხვდება. მათი საშუალებით გამოიხატება დადებითი და უარყოფითი ფასეულებები. მიუხედავად ენობრივი განსხვავებისა, ისინი წარმოადგენენ ენობრივ სიმდიდრეს და მკითხველს თარგმანის საშუალებით მიეწოდებიან. წინამდებარე კვლევის მიზანია ზნეობრივი ფასეულობების გამოიხატველი ლექსიკური ერთეულების გამოვლენა და მათი შესაბამისობის დადგენა.

საკვანძო სიტყვები: ორჰან ფამუქი, მდუმარე სახლი, თურქული ენა, ქართული ენა, ზნეობა.

შესავალი. ორჰან ფამუქი დაიბადა 1952 წელს სტამბოლში ნიშანთაშის უბანში. ავტორის სრული სახელია ფერიტ ორჰან ფამუქი. დედას ერქვა შუქურე, ხოლო მამას - გიუნდუზი. ორჰან ფამუქი წარმოადგენს პირველ ნობელიანტ თურქ მწერალს. მან გაითქვა სახელი თურქულ და მსოფლიო სამწერლობო წრეებში. ასევე, ფამუქმა მრავალი ჯილდო დაიმსახურა თავის ორმოცდაერთწლიანი სამწერლობო კარიერის მანძილზე.

ფამუქის შემოქმედება, მოდერნისტული და პოსტმოდერნისტული ტენდენციების გამო მუდმივი ყურადღების ცენტრშია. იგი ფილოსოფიური განზომილებებით წარმოაჩენს აღმოსავლეთ-დასავლეთის დილემის კულტურულ არსს.

ის, რომ ორჰან ფამუქი მსოფლიოში აღიარებული მწერალია, უდავოდ არის მთარგმნელობითი კულტურის დამსახურება. მთარგმნელები, მკითხველთან ერთად ხელს უწყობენ ავტორის პოპულარობას და აღიარებას. იმის მიუხედავად, რომ მისი რომანები მოექცა მსოფლიო ყურადღების ქვეშ, ავტორის მიერ ნობელის პრემიის მიღებამ კიდევ უფრო გაამძაფრა ინტერესი მისი შემოქმედებისადმი.

ორჰან ფამუქის ნაწარმოებები ითარგმნა დაახლოებით 63 სხვადასხვა ენაზე, მათ შორის ქართულად:

- “თოვლი”, თარგ. ნანა ჯანაშიამ, თბილისი, ბაკურ სულაკაური, 2011
- “ფარული სახე”, თარგ. თამარ ალფენიძემ, თბილისი, ელფი, 2008.
- “მე წითელი მქვია”, თარგ. ლია ჩლაიძემ, თბილისი, ბაკურ სულაკაური, 1998.
- “შავი წიგნი”, თარგ. ნანა ჯანაშიამ, თბილისი, ბაკურ სულაკაური, 2013
- “წითური ქალი”, თარგ. ნანა ჯანაშიამ, თბილისი, ბაკურ სულაკაური, 2017.

- “ჯევდეთ ბეი და მისი ვაჟიშვილები”, თარგ. ნანა ჯანაშიამ, თბილისი, ბაკურ სულაკაური, 2009.
- “მდუმარე სახლი”, თარგ. ლია ჩლაიძემ, თბილისი, ბაკურ სულაკაური, 2011.
- “უმანკოების მუზეუმი”, თარგ. ეკატერინე ახვლედიანი, თბილისი, დიოგენე, 2011 (Acet & Meskhidze, 2020: 866).

მეთოდი. როგორც ცნობილია, არსებობს თარგმანის ორი სახე თავისუფალი და ლიტერალური ანუ სიტყვასიტყვითი.

თარგმანის ხელოვნება იმაში მდგომარეობს, რომ დაცულ იქნას წანასწორობა დედნის თავისუფალ და სიტყვასიტყვით გადმოცემას შორის. ჩვენ მიერ გაანალიზებული ორჯან ფამუქის წიგნი “მდუმარე სახლის” თარგმანი (მთარგმნელი: ლია ჩლაიძე) ზემოაღნიშნული მტკიცების შესანიშნავი მაგალითია.

მთარგმნელი თურქული ენიდან თარგმნის დროს ოსტატურად ლავირებს და მიმართავს თარგმნის ზემოაღნიშნულ ორთავ ტექნიკას. ამის შედეგად, ჩვენი აზრით, ქართული თარგმანი მართებულად გადმოცემს ორიგინალის შინაარსს და ამასთანავე ნათარგმნის ქართული ენა, არ კარგავს თვითმყოფადობას და მისთვის აუცილებელ, დამახასიათებელ ნიშან-თვისებებს.

ჩვენი კვლევა დაფუძნებულია ინტერდისციპლინირებულობაზე. ისეთებზე, როგორცაა ლინგვისტიკა, ლიტერატურათმცოდნეობა, ესთეტიკა, თარგმნის თეორია და კულტუროლოგია.

შედეგები. ჩვენს მიერ რომანში მოძიებული და შესწავლილი „ზნეობრივი ფასეულების გამომხატველი ლექსიკური ერთეულები” წარმოაჩენს ქართული ენის სიმდიდრეს. თარგმნისას თურქული ზნეობის გამომხატველი თურქული ლექსიკის შესატყვისი ქართული ლექსიკით გამოხატვა მიუთითებს, თუ რამდენად კარგად ფლობს მთარგმნელი თურქულ ენას და როგორ ერთგულად თარგმნის მას, ისე, რომ მშობლიური ენის ღირებულებებიც არ იკარგება.

მიღებული შედეგები ხელს შეუწყობს თურქოლოგიური და ქართველოლოგიური კვლევების განვითარებას. ორჯან ფამუქის ქართულად თარგმნილი რომანის ზნეობრივი ფასეულობების კუთხით კვლევა, წინამდებარე ნაშრომს სხვა განზომილებას მატებს, რაც, ორჯან ფამუქის სხვა ნაწარმოებების მომავალი კვლევის თვალსაზრისითაც საყურადღებოა. როგორც თურქული ტექსტიდან, ასევე ქართული თარგმანიდან მაგალითების მოყვანა ცხადყოფს, რომ სამიზნე აუდიტორია არის არა მხოლოდ ქართველი, არამედ თურქი მკითხველიც. სავარაუდოდ, ასეთი მიდგომა მომავალში გაზრდის კვლევის ხელმისაწვდომობას.

დისკუსია. საქართველოში დიდი ინტერესია ორჯან ფამუქის ქართულად თარგმნილი რომანების მიმართ. ასევე, გამომცემლებისთვისაც მნიშვნელოვანია ომარ ფამუქის პოპულარობა ქართველ მკითხველში. გამომცემელი ბაკურ სულაკაური აღნიშნავს, რომ 2006 წელს მიღებულმა ნობელის პრემიამ გავლენა მოახდინა ორჯან ფამუქის, როგორც რომანისტის საქართველოში პოპულარიზაციაზე, რამაც ის კარგ და მკითხველისთვის საინტერესო მწერლად წარმოაჩინა. გამომცემელი თამარ ლებანიძე დადებითად ეხმაურება ქართველი მკითხველის მხრიდან დანახულ ორჯან ფამუქის გმირებს და ხაზს უსვამს იმ ფაქტს, რომ ის ასევე ეხმარება მკითხველს მისი დღევანდელი კულტურის გააზრებაში. ლია ჩლაიძე, თავის მხრივ, ორჯან ფამუქს დიდ მწერლად მიიჩნევს. აღნიშნავს, რომ ფამუქის პოპულარობაზე ნობელის პრემიის დიდი ზეგავლენის მიუხედავად, მისი მხატვრული ენა რომანში „წითელ წიგნი“, გამორჩეულია. ნანა ჯანაშიამ, რომელმაც ფამუქის რამდენიმე ნაწარმოები თარგმნა ქართულ ენაზე, საუბრობს

ფამუქისადმი ქართველი მკითხველის ინტერესის მნიშვნელობაზე, ხოლო ქეთევან ტომარამე მიუთითებს, რომ ფამუქმა ქართველი მკითხველი დააფიქრა (ტაველიძე, 2013).

რომანმა "მდუმარე ევა", რომელიც საფრანგეთში დიდი ინტერესით მიიღეს, ავტორს "ევროპული აღმოჩენის ჯილდო" მოუტანა, აღნიშნული რომანის მთავარი თემა გახლავთ სამი უბედური ძმის ერთი კვირის ისტორია. რომელიც მათ გაატარეს სტამბოლის ახლოს, ზღვისპირა დასახლება ჯენენტჰისარში, ბეზის სახლში. რომანში აღწერილია სამი ძმის ქვეცნობიერი. სამივე ძმას განსხვავებული მიზნები ამოძრავებთ. ერთი ისტორიკოსობას, მეორე რევოლუციონერობას აპირებს. ხოლო მესამე გამდიდრების ფიქრით არის შეპყრობილი. საცხოვრებელი სახლი კი ეკუთვნის მათ პაპას, ექიმ სელაჰატინს, რომელმაც იგი გადასახლების პერიოდში ააგო. რომანში ნაჩვენებია, რომ შვილიშვილების პაპა წერდა ენციკლოპედიას, რის საფუძველზეც ეგონა, რომ შეძლებდა ეჩვენებინა დასავლეთსა და აღმოსავლეთს შორის უფსკრულის ამოვსების გზები. თუმცა, რომანშივე კარგად ჩანს ხუთივე გმირის განსხვავებული შეხედულებები (Yalçın, 2010: 850).

წინამდებარე კვლევა ეფუძნება ორჰან ფამუქის რომანის „მდუმარე სახლი“ 2012 წლის 34-ე გამოცემას. აღნიშნული რომანი თურქულ ენაზე პირველად გამოვიდა 1983 წელს. სტატიაში გამოყენებული რომანი შედგება 236 გვერდის, 32 თავისგან. ყველა მოქმედ პირს ეძღვნება რამდენიმე თავი, მაგალითად ჰასანს - 8, ბიუიუქჰანიმს 7, რეჯევს - 6, მეთინს - 5. ჩვენს კვლევაში ღია ჩლაიძის თარგმანის 2016 წლის გამოცემა არის გამოყენებული. სტატიაში გამოყენებული რომანი 314 გვერდისა და 32 თავისგან შედგება.

თარგმანი, რომელიც უზრუნველყოფს კულტურათაშორის კომუნიკაციას, იკვებება კულტურული ღირებულებებით. ზნეობა ყველა საზოგადოებაში სხვადასხვა ღირებულებებით ყალიბდება. ნაწარმოები, რომელიც საზოგადოებაში თარგმანის სახით არის შემოტანილი, ავლენს ენის სიმდიდრეს და მის კულტურულ ფასეულობებს. ადამიანებსა და ერებს შორის კულტურული კავშირების დამყარების გარდა, თარგმანი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საზოგადოებების ერთმანეთთან დაახლოებაში.

მარტივი სიტყვებით რომ ვთქვათ, თარგმანი არის ინფორმაციის ინტერპრეტაცია ერთ ენიდან სხვა ენაზე. მსგავსი ინტერპრეტაცია ვითარდება ყველა საზოგადოებაში არსებული ენობრივი ცნობიერებით და ხელს უწყობს ენების ერთმანეთთან ურთიერთობას.

ზნეობა, განმარტებითი ლექსიკონში ასე არის ახსნილი¹ "იმ წესების, ნორმების ერთობლიობა, რომლებიც განსაზღვრავენ ადამიანების ურთიერთ-დამოკიდებულებასა და ყოფა-ქცევას ამა თუ იმ საზოგადოებაში, მორალი, ეთიკა".

მიუხედავად იმისა, რომ იგი განისაზღვრება, როგორც წესების ერთობლიობა, რომელიც მიმართულია საზოგადოებასთან ადაპტაციისკენ, მორალი პრიორიტეტს ანიჭებს ქცევის სხვადასხვა ფორმებს ყველა საზოგადოებაში.

ორჰან ფამუქის რომანის „მდუმარე სახლი“ ქართულ თარგმანში ზნეობრივი ღირებულებების ამსახველი სიტყვები ასახულია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში მიმდინარე მოვლენების შესაბამისად:

1. დადებითი ზნეობრივი ფასეულების თარგმანი (ტექსტის შედარებითი ანალიზი)

1.1. ზნეობა, მორალის ცნება; სემანტიკური ბუდეები ქართულში მორალი/ მორალური/ ზნეობა/ მორალისტობა ლექსიკური ერთეულები

თურქული წინადადება	ქართული თარგმანი
Dinle şimdi: Özgürlüğümüzün tadını çıkararak,	იმის ნაცვლად, რომ ჩვენი თავისუფლებით

¹ <http://www.ena.ge/explanatory-online> 25.03.2023.

<p>suçtan ve günahıtan ve utançtan arınarak yaşamak varken, niye her şeyi hastalıklı tiryakiler gibi sarıldığın o saçma inançların ve ahlakın zehiriyle berbat ediyorsun? (SE²,s³.224)</p>	<p>დავტკბეთ, დანაშაულის, ცოდვის, სირცხვილის განცდისგან დავიხსნათ თავი, ყველაფერს ანადგურებ სულელური, ავადმყოფური რწმენების, მორალის შხამით, რომელზეც უკვე დამოკიდებული გახდი. (მს⁴, გვ⁵.205)</p>
<p>Eğer öz gürlüğü değil, mutsuzluğu istiyorsan, bu, en sonunda senin bileceğin bir şeydir: Ama senin yüzünden başkalarının mutsuz olması doğru mu; senin saçma ahlak inançların yüzünden başkalarının acı çekmesi yerinde mi? (SE,s.224)</p>	<p>თუ გინდა უბედური იყო, ბოლოს და ბოლოს, შენი ნებაა, მაგრამ როცა შენი მიზეზით სხვები უბედურდებიან, სწორია? შენი სულელური მორალური პრინციპების გამო რომ იტანჯებიან, მოგწონს? იცი, რას გეტყვი? ახლა იმ ქოხიდან მოვდივარ. რა დასამალია? (მს, გვ.205)</p>
<p>Ama biliyorum bu çaba neden: Nedensellik zincirini koparayım, zorunluğun ahlak dürtüsünden kurtulayım diye. (SE,s.234)</p>	<p>იმისათვის, რომ მიზეზთა ჯაჭვი გაწყვიტო და თავი დავიხსნა ზნეობის, მამოძრავებელი ძალადობისაგან. (მს, გვ.215)</p>
<p>Sorumluluk duymaya düşkün heriflere şaşıyordum, durup durup beni suçüstü yakalamak isteyen bilincimden hiç hoşlanmıyordum, ahlakçılık sinirimi bozuyordu: (SE,s.291)</p>	<p>მაოცებენ საკუთარი პასუხისმგებლობით გამართული ადამიანები. მეჯავრება ჩემი ცნობიერება – სულ ჩასაფრებულა, იქნებ დანაშაულზე წავასწრო. მორალისტობაც მალიზიანებს, როგორც ფეხბურთის მატჩის დროს კარის უკან მდგარი ფოტოგრაფები. (მს, გვ.272)</p>

1.2. მეგობრობა ლექსიკური ერთეულები
მეგობარი/მეგობრობა/ ამხანაგი/

<p>Kim miyim? Eski bir dost! Çat! (SE,s.210)</p>	<p>ვინა ვარ? – ძველი მეგობარი. (მს, გვ.192)</p>
<p>Televizyonun sesini ve uğultuyu bastırmak için bağrışarak: Arkadaşlık. Belki birlikte sinemaya bile gideriz. (SE,s.8)</p>	<p>ტელევიზორის ხმა რომ გადავფაროთ, ყვირილით ვილაპარაკებთ. იქნებ, კინოშიაც ერთად წავიდეთ. მეგობრობაც ეს არის. (მს, გვ.6)</p>
<p>"Birlikte ders çalışa çağımız bir arkadaşım var, bekliyorum," dedim. (SE,s.12)</p>	<p>– ამხანაგს ველოდები, ერთად უნდა ვიმეცადინოთ. (მს, გვ.194)</p>

1.3. ლამაზი ლექსიკური ერთეულები
ლამაზი/ სასიამოვნო/ სილამაზე

<p>Madem o kadar akıllı ve zekisin, o güzel, aklı başında karımı niye kaçırdın? (SE,s.131)</p>	<p>თუ ყველაზე ჭკვიანი და ნიჭიერი ხარ, ის</p>
---	--

² “Sessiz Ev” თურქული რომანის სახელწოდების აბრევიატურა
³ თურქული რომანის გვერდების რაოდენობა
⁴ “მდუმარე სახლი” ქართულ ენაზე, რომანის სახელწოდების აბრევიატურა
⁵ ქართულ ენაზე თარგმნილი გვერდების რაოდენობა

	ლამაზი ცოლი რატომ გაგეცა? (მს, გვ.120)
Kışları buhar çıkarken seyretmesi hoş olur. (SE,s.117)	ზამთარში ძალიან სასიამოვნო საყურებელია ახლად მოწველილ რძეს ოხშივარი რომ ასდის. (მს, გვ.106)
Bacaklarının güzelliği yle beni kandırabileceğini sanıyorsan yanılıyorsun. (SE,s.212)	ცდები, თუ გგონია, შენი ფეხების სილამაზით მომხიბლავ. (მს, გვ.194)

1.4. თანაგრძნობა/ ლექსიკური ერთეულები

Yapacaklarımı düşündüm: Savaşları, zaferleri, yenilgi korkusunu ve umudu ve başarıyı ve şefkat göstereceğim zavallıları ve kurtaracağım başkalarını ve acımasız dünyada alacağımız yolu. (SE,s.110)	გასაკეთებელიც წარმოვიდგინე: ომები, გამარჯვებები, დამარცხების შიში და წარმატების იმედი, უბედურები, რომელთაც თანაგრძნობით მოვეკიდები, გადარჩენილები, ამ სასტიკ სამყაროში ჩვენი გასავლელი გზა... (მს, გვ.100-101)
--	---

1.5. თავმდაბლობა ლექსიკური ერთეულები მოკრძალებული/ თავმდაბლობა/ თავმდაბალი/

Arşivci olmak için, tarihçi olmak için gerekenden de fazla alçakgönüllülük gerekir. Günümüzde, biraz mürekkep yalayıp da, bu kadar alçakgönüllülüğe kat lanabilecek insan artık pek çıkmıyor (SE,s.82)	არქივს რომ მიხედო, ისტორიკოსზე მოკრძალებული უნდა იყო. ახლა ჩვენში ბევრი აღარ შეგხვდებათ, ვისაც ცოტა მელანი გაელოკოს და მაინც შერჩენოდეს თავმდაბლობა . (მს, გვ.75)
Kocasının peşinde: Ama gülerdi de, güneş gibi, ama alçakgönüllü . İyi, evet: İnsan ondan çekinmez. (SE,s.278)	სულ ქმარს დასდევდა, მაგრამ მზესავით იცინოდა კიდევ. თავმდაბალი იყო, მოკრძალებული . ადამიანი მასთან თავისუფლად გრძნობდა თავს. (მს, გვ.260)

1.6. შრომისმოყვარეობა ლექსიკური ერთეულები მუყაითი/ შრომისმოყვარე/ გამრჯე/ შრომისმოყვარეობა ლექსიკური ერთეულები

Çalışkan o kadın, dürüst, namuslu, açık sözlü ve güzel! Senin gibi yalnızca suçtan ve cezadan korkarak yaşamıyor, çünkü senin gibi çatal bıçak tutmayı ve kibarlık taslamayı öğrenmemiş! (SE,s.223)	მუყაითია ის ქალი, მართალი, პატიოსანი, გულღია და ლამაზი! შენსავით მხოლოდ სასჯელის შიშით როდი ცხოვრობს. მისთვის არც დანა-ჩანგლის ხმარება უსწავლებიათ და არც კეთილშობილი, დახვეწილი ქალის როლის თამაში. (მს, გვ. 205)
Sonra babam bir kere daha söyledi ve ekledi: Parlak bir geleceği varmış Fatma, sordum soruşturdum, çalışkan ve belki biraz hırslı ama, namuslu ve zeki bir adammış, iyi düşün. (SE,s.20)	მამაჩემმა ერთხელ კიდევ მითხრა: ფატმა, გავიკითხე, ბრწყინვალე მომავალი ჰქონია. შრომისმოყვარეა . შეიძლება ცოტა ძუნწი, მაგრამ პატიოსანი და ნიჭიერი კაციაო. (მს, გვ. 17)
Çalışkandır .Ama oraya sığmıyor. Bir kulübe yaptım. (SE,s.102)	ძალიან გამრჯე ქალია, იმ ოთახში ვიწროდ იყო და ბაღში ერთი ქოხი ავუშენე. (მს, გვ. 93)

Çok takdir ediyorum: Halkımın çalışkanlığı ve güzelliği var bu kadında. (SE,s.102)	დიდად ვაფასებ. ამ ქალში ჩემი ხალხის სილამაზე და შრომისმოყვარეობა თავმოყრილი. (მს, გვ. 93)
---	--

1.7. სიკეთე ლექსიკური ერთეულები

"Cevap versenize bana! İyiliğiniz için sizin! (SE,s.304)	„ხმა გამეცით, დიდედა, თქვენივე სიკეთისათვის . (მს, გვ. 285)
---	--

1.8. პატიოსნება ლექსიკური ერთეულები მართალი/ პატიოსანი

Çalışkan o kadın, dürüst , namuslu, açık sözlü ve güzel! Senin gibi yalnızca suçtan ve cezadan korkarak yaşamıyor, çünkü senin gibi çatal bıçak tutmayı ve kibarlık taslamayı öğrenmemiş! (SE,s.223)	მუყაითია ის ქალი, მართალი, პატიოსანი , გულღია და ლამაზი! შენსავით მხოლოდ სასჯელის შიშით როდი ცხოვრობს. მისთვის არც დანა-ჩანგლის ხმარება უსწავლებიათ და არც კეთილშობილი, დახვეწილი ქალის როლის თამაში. (მს, გვ. 205)
---	--

1.9. მადლიერების ლექსიკური ერთეულები მადლობა / მადლობელი/ გმადლობ/

" Teşekkür ederim ," dedi. "Daha o ağaç döküntülerini yi yecek kadar olmadım şükür. Çöz şunu. (SE,s.6)	– მადლობა მომიხსენებია. ჯერ იქამდე არ მივსულვარ, ძირნაყარი ხილი ვჭამო. ეს მომხსენი! (მს, გვ. 4)
" Teşekkür etmiyor musun?" dedi. " Teşekkür ederim ." (SE,s.257)	– მადლობა არ უნდა მითხრა? – მადლობელი ვარ. (მს, გვ. 240)
" Teşekkür ederim . Metinler'e, Nilgün'e filan selâm söyle. (SE,s.153)	– გმადლობ . მეთინი, ნილგუნი და სხვები მომიკითხე. (მს, გვ. 140)

1.10. პატიება/ მიტევება/ ლექსიკური ერთეულები

" Affet ağbi! " dedi Serdar. "Ciddiye alma, çoktan pişman o." (SE,s.186)	– აპატიე , აბი, სერიოზულად ნუ მიიღებ, რა ხანია, ნანობს. (მს, გვ. 171)
Dinle: Dinle: Cennet yok, Cehennem yok, Allah yok, seni gözleyen ve kollayan ve cezalandıran ve bağışlayan hiç kimse yok: (SE,s.298)	მისმინე: არ არსებობს სამოთხე, არც ჯოჯოხეთი არსებობს, არავინ არის, ვინც თვალს გადევნებს, ვინც დაგსჯის, ანდა მოგიტევებს . (მს, გვ. 280)

1.11. ღონიერი/ ძლიერი ლექსიკური ერთეულები

"Aferin! Kuvvetliymişsin , ama benden kuvvetli değilsin!" (SE,s.251)	– ყოჩაღ, ღონიერი ყოფილხარ, მაგრამ მე ვერ მაჯობებ. (მს, გვ. 234)
Komünist sandılar seni, güzelim, gel kaçalım seninle, gel gidelim, her yerde onlar, ne kadar da güçlüler , ama gene de dünyada birlikte yaşaya	კომუნისტი ჰგონიხარ, ჩემო ლამაზო, მოდი, გავიქცეთ, წავიდეთ, მართალია, ისინი ყველგან

bileceğimiz bir yer vardır, inanıyorum, inanıyorum vardır bir yer (SE,s.263)	არიან, თანაც როგორი ძლიერები , მაგრამ მჯერა, ქვეყანაზე იქნება ადგილი, სადაც ერთად ცხოვრებას შევძლებთ. (მს, გვ. 246)
--	--

1.12. უპირატესობა ლექსიკური ერთეულები

Fakat bunu da kendilerine benzetmeseler. Darwin'in kuramını Kuran'la karşılaştır ve ahmakların bile anlayacağı basit mesellerle bilimin üstünlüğünü anlat... (SE,s.218)	ძალიან კარგი, მაგრამ, ნეტავ, ესენიც თავად არ დაიმსგავსონ... შეადარე ყურანს დარვინის თეორია ყველა სულელისათვის გასაგები მარტივი მაგალითებით და იოლად დაამტკიცებ მეცნიერების უპირატესობას . (მს, გვ. 199-200)
--	--

1.13. სიდარბაისლე/ დარბაისელი ლექსიკური ერთეულები

Onun aklındaki Budak'la, benim aklımdaki bambaşkaydı: O kitapta lise tarih kitaplarına resmi konacak, saygıdeğer, oturaklı bir Osmanlı vardı. (SE,s.123)	გამახსენდა, გებზეც ცნობილ ადამიანებზე დაწერილ ლიცეუმის მასწავლებლის წიგნში ბუდაქსა და მის მეჩეთს ორიოდ გვერდი ეთმობა. ისტორიის მასწავლებლის თვალთ დანახული ბუდაქი პატივცემული, დარბაისელი ოსმალთ იყო. (მს, გვ. 113)
Ama meslektaşlarım kravatlı ağırbaşlıklarını zedelememek için bu eğlencenin üstünü örter kendilerini çocuklarından ayırmak isterler (SE,s.124)	ეს არის მისი მთავარი ღირსება, მაგრამ ჰალსტუხით დამშვენებული ჩემი კოლეგები თავიანთი სიდარბაისლის გადასარჩენად ამას მალავენ. (მს, გვ. 114)

1.14. თავდაჯერებულობა/ გულდაჯერებული/ ლექსიკური ერთეულები

Yukarı çıktım, içinde, yaz sıcakında bir ay çalışarak kazandığım ondört bin lira olduğu için bana bir üstünlük ve güven duygusu veren cüzdanımı, anahtarımı aldım, çok sevdiğim Amerikan mokasenlerime son bir cila vurduğum ve eniştemin Londra'dan getirip hediye ederken nasıl satın aldığımı uzun uzun anlattığı yeşil kazağı omuzuma atıp aşağı indim. (SE,s.130)	ზემოთ ავედი. ავიღე საფულე, რომელშიც ზაფხულის პაპანაქებაში მთელი თვის მუშაობით ნაშრომი თოთხმეტი ათასი ლირა მედო. ეს ფული თავდაჯერებულობას მმატებდა, მამაყებდა. გასაღებიც ავიღე, ერთხელ კიდევ გავიპოვებდი ამერიკული მოკასინები, მხარზე გადავიგდე ამერიკიდან ჩამოტანილი მწვანე მაისური (დეიდაჩემის ქმარმა ჩამომიტანა და გაუთავებლად ჰყვებოდა, სად და როგორ იყიდა) და ძირს ჩავედი. (მს, გვ. 119)
"Niye etmiyormuşsun bakalım?" dedi tuhaf bir güvenle . (SE,s.283)	– რატომ? – უცნაურად გულდაჯერებულმა იკითხა. (მს, გვ. 265)

1.15. კეთილშობილი/ თავაზიანი/ ზრდილი/ ლექსიკური ერთეულები

Öyle mi, dersin sen, kibar biri mi, öyleyse salona alın onu Recep Efendi, ben şimdi geliyorum. (SE,s.269)	მართლა? – იკითხავთ – თუ კეთილშობილი ბატონია, სასტუმრო ოთახში შეიყვანე, რეჯეფ. (მს, გვ. 251)
Serdar kibarca sordu: "Kaç tane istiyorsunuz beyefendi?" (SE,s.254)	სერდარმა თავაზიანად იკითხა: – რამდენს ინებებთ, ბეიფენდი? (მს, გვ. 236)
Düşünerek kapıdan girdim ve merdivenli büyük kapıya değil, kimseyi rahatsız etmekten hoşlanmayan bir kibar beyefendi olduğum için mutfak kapısına yürüdüm. (SE,s.269-270)	ამ ფიქრით შევედი ჭიშკარში. მთავარი კარისაკენ კი არ წავედი – მე ხომ ზრდილი ბატონი ვარ და არ მიყვარს ვინმეს შეწუხება – სამზარეულოს კარს მივაშურე. (მს, გვ. 251)

1.16. ბედნიერება/ ნეტარება ლექსიკური ერთეულები

Ben de sahteyim, ne mutlu , hepimiz sahteyiz! (SE,s.134)	არ არის ნამდვილი! მორჩა და გათავდა. არც მე ვარ ნამდვილი, მეც ყალბი ვარ და ყველანი ყალბები ვართ. არც ერთი ნამდვილი! რა ბედნიერებაა! (მს, გვ. 123)
Tuhaf bir mutluluk duydum: (SE,s.292)	საოცარი ნეტარება დამეუფლა. (მს, გვ. 274)

1.17. ჭეშმარიტება/ ლექსიკური ერთეულები

Doğrular bir kere bulunur: Gök Fransa'da da mavidir, incir ağaçları New York'ta da ağustosta meyve verir ve tavuk yumurtasından bizim kümeste civciv çıktığı gibi yemin ederim Fatma, bugün Çin'de de çıkmaktadır ve su buharı Londra'da makineleri döndürüyorsa, burada da döndürür ve Allah Paris'te yoksa, burada da yoktur ve insan her yerde bir ve eşittir ve cumhuriyet her zaman en iyisi ve bilim her şeyin başıdır. (SE,s.146)	ჭეშმარიტება ერთია! ცა საფრანგეთშიც ლურჯია, ლელვი ნიუ-იორკშიც აგვისტოში მწიფს. გეფიცები, ფატმა, დღეს ჩინეთში ისეთივე წიწილა იჩეკება, როგორც – ჩვენს საქათმეში. თუ ლონდონში წყლის ორთქლი მანქანებს ამოძრავებს, ის აქაც იმავეს გააკეთებს. თუ ალაჰი არ არსებობს პარიზში, არც აქ არ იარსებებს. ადამიანი ყველგან ერთნაირია. რესპუბლიკა ყველგან უკეთესია, მეცნიერება კი ყველგან თავი და თავია. (მს, გვ. 133-134)
---	--

1.18. პასუხისმგებლობა/ მოვალეობა ლექსიკური ერთეულები

Sorumluluk duymaya düşün he riflere şaşıyordum, durup durup beni suçüstü yakalamak isteyen bilincimden hiç hoşlanmıyordum, ahlakçılık sinirimi bozuyordu: (SE,s.291)	მაოცებენ საკუთარი პასუხისმგებლობით გამართული ადამიანები. მეჯავრება ჩემი ცნობიერება – სულ ჩასაფრებულა, იქნებ დანაშაულზე წავასწრო. მორალისტობაც მაღიზიანებს, როგორც ფეხბურთის მატჩის დროს კარის უკან მდგარი ფოტოგრაფები. (მს, გვ. 272)
Memleket haberlerini bitirdikten sonra, karısı, çocukları ve sorumlulukları olan	ქვეყნის შიდაამბები მოვათავე და საგარეოზე გადავედი. ცოლ-შვილის

<p>önemli adamların dikkatiyle dış haberleri de okudum; Brejnev ve Carter Türkiye'yi bölüşmek üzere gizlice anlaşmışlarsa, her şeyi yapabilirler diye düşündüm. (SE,s.325)</p>	<p>პატრონი, მოვალეობებით დახუნძლული კაცის სერიოზულობით წავიკითხე: თუ ბრეჟნევი და კარტერი თურქეთის გაყოფაზე შეთანხმდებიან, კიდევაც გაიტანენ თავისას. (მს, გვ. 305)</p>
--	--

1.19. პატივისცემა/ პატივცემული/ მოწიწება/ პატივი/ პატივსაცემი ლექსიკური ერთეულები

<p>Sonra bu karnındaki çocuğa mutlaka iyi bir eğitim vermeliyiz, onu bir kere olsun ağlatmayacağım, korku denen şeyi, o Doğu'lu hüznü, ağlayışları, kötümserliği, yenilgiyi ve korkunç Şark boyun eğişini bu çocuğa asla öğretmeyeceğim; onun eğitimiyle birlikte uğraşacağız, onu özgür bir insan olarak yetiştireceğiz, bu ne demek anlıyorsun, değil mi, aferin, zaten seninle iftihar ediyorum Fatma, sana saygı duyuyorum, seni de özgür bağımsız bir insan olarak görüyorum; ötekilerin karılarını gördükleri gibi bir cariye, bir odalık, bir köle gibi görmüyorum seni: Benim eşitimsin canım, anlıyor musun? (SE,s.97)</p>	<p>ამ ბავშვს უეჭველად დიდ განათლებას მივცემთ, ერთხელაც არ ავატირებთ. არ ეცოდინება, რა არის შიში და სევდა, წირპლიანი წუწუნი, უიმედობა და აღმოსავლური ქედმოდრეკილობა. მე და შენ ერთად ვიზრუნებთ და თავისუფალ ადამიანად აღვზრდით, გესმის, ეს რას ნიშნავს? ყოჩაღ! უკვე მემამყები, ფატმა! შენ მიმართ პატივისცემა გამიჩნდა, შენშიც თავისუფალ, დამოუკიდებელ ადამიანს ვხედავ. ცოლს მხევალივით, ხარჭასავით როდი ვუყურებ. ჩემი მეუღლე ხარ, ჩემი უღლის გამწევი. გესმის, საყვარელო? დიახ, ცხოვრება სიზმარით ლამაზია, მაგრამ ის სიზმარი სხვამაც ხომ უნდა ნახოს? ამას კი დიდი შრომა სჭირდება. (მს, გვ. 88-89)</p>
<p>Onun aklındaki Budak'la, benim aklımdaki bambaşkyadı: O kitapta lise tarih kitaplarına resmi konacak, saygıdeğer, oturaklı bir Osmanlı vardı. (SE,s.123)</p>	<p>გამახსენდა, გებზეს ცნობილ ადამიანებზე დაწერილ ლიცეუმის მასწავლებლის წიგნში ბუდაქსა და მის მეჩეთს ორიოდ გვერდი ეთმობა. ისტორიის მასწავლებლის თვალთ დანახული ბუდაქი პატივცემული, დარბაისელი ოსმალ ოყო. (მს, გვ. 113)</p>
<p>Onlar da, disiplinin sonsuz itaat olduğunu öğrendiklerini göstermek için saygılı selâm verip gittiler. (SE,s.179)</p>	<p>ისინი დიდი მოწიწებით გამოემშვიდობნენ – დაგვინახეთ, როგორ ვისწავლეთ დისციპლინის მორჩილებაო – და წავიდნენ. (მს, გვ. 165)</p>
<p>Hayır, ben kadınlara karşı saygılı olmamız gerektiğini bilirim, değil elinden gazeteyi alıp yırtmak! Kadın zavallı bir yaratıktır, onlara kötü davranmamalı, annem ne iyi insandır! (SE,s.210)</p>	<p>არა, ვიცი, ქალებს პატივი უნდა სცე, ხელიდან გაზეთი არ უნდა გამოჰგლიჯო და არ უნდა დაუხიო. ქალი სუსტი არსებაა, უხეშად არ უნდა მოექცე. აი, დედაჩემი ხომ კარგი ადამიანია? (მს, გვ. 192)</p>
<p>Bir nesne kadına yönelir gibi değiller artık, gevşemişler, saygıdeğer bir kadın karşısında küçütlür gibi kendilerini unutmuşlar. (SE,s.292)</p>	<p>აღარ უყურებენ მოცეკვავეს, როგორც მამაკაცის საკუთრებას, მის ნივთს. პატივსაცემი ქალის წინაშე მოკრძალებას გრძნობენ, აღარ ახსოვთ, ვინ არიან თავად. (მს, გვ. 274)</p>

1.20. შერცხვა/ დარცხვნილი/ სირცხვილი/ მორცხვი/ ლექსიკური ერთეულები

Ağır ağır yaklaşırken anladım içinde onlar olduğunu, ama sanki utandım da durup el edeceğime yan döndüm. (SE,s.36)	მძიმე-მძიმედ მიახლოვდებოდა. მივხვდი, შიგ ისინი ისხდნენ. შემრცხვა . (მს, გვ. 33)
"Ben hâlâ seçemedim..." dedi ve sanki birden utandı ve dolabına bakmaya başladı. (SE,s.61)	– მე ჯერ კიდევ ვერ შევარჩიე, – თქვა და თითქოს დარცხვნილმა კარადაში შეიხედა (მს, გვ. 56)
Dinle şimdi: Özgürlüğümüzün tadını çıkararak, suçtan ve günahıtan ve utançtan arınarak yaşamak varken, niye her şeyi hastalıklı tiryakiler gibi sarıldığın o saçma inançların ve ahlakın zehiriyle berbat ediyorsun? (SE,s.224)	იმის ნაცვლად, რომ ჩვენი თავისუფლებით დავტკბეთ, დანაშაულის, ცოდვის, სირცხვილის განცდისგან დავიხსნათ თავი, ყველაფერს ანადგურებ სულელური, ავადმყოფური რწმენების, მორალის შხამით, რომელზეც უკვე დამოკიდებული გახდი. (მს, გვ. 205)
"Çok utangaç bu arkadaş galiba," dedi Serdar. "Susuyor..." (SE,s.253)	– ეს ამხანაგი ძალიან მორცხვი ჩანს, კრინტს არა მრავს, – თქვა სერდარმა. (მს, გვ. 236)

2. უარყოფითი ზნეობრივი ფასეულების თარგმანი (ტექსტის შედარებითი ანალიზი)

2.1. თვალთმაქცობა/ ორპირობისა/ ორსახოვანი ლექსიკური ერთეულები

თურქული წინადადება	ქართული თარგმანი
Şöyle düşündüm; Aşk ikiyüzlülüğe sürüklüyor insanı, oysa âşık olduğuma inandığım için, ben, bu sürekli ikiyüzlülük duygusundan kurtulacağımı sanmıştım. (SE,s.132)	ვიფიქრე, სიყვარული თვალთმაქცობისაკენ უბიძგებს-მეთქი. შეყვარებული კი ვიყავი, მაგრამ მჯეროდა, თავიდან ავიცილებდი მსგავს შეგრძნებას. (მს, გვ.121)
Hayatın sürekli bir ikiyüzlülükten başka bir şey olmadığını söylemek ister gibidir bu cadde: Sanki her şeyin üzerinde sahte olduğu açıkça yazar! (SE,s.134)	ძალიან მიყვარს ეს პროსპექტი, იგი თავის წამდვილ სახეს არ მალავს, ამზეურებს საზიზღარ ყალბისმქმნელობას, თითქოს გეუბნებათ: ცხოვრება სხვა არაფერია, გარდა ორპირობისა და სიყალბისა. თითქოს ყველაფერს აწერია ხელოვნური, ყალბი რომ არის. (მს, გვ.122)
Bende sahte, ikiyüzlü birşeyler varmış da gizliyormuşum gibi. Şöyle düşündüm. (SE,s.284)	ასე მგონია, ჩემში ორსახოვან , ყალბ არსებას ვმალავ. (მს, გვ.266)

2.2. უსამართლო/ მტყუანი ლექსიკური ერთეულები

Bütün gece yapacakları budur işte: Biri öbürüne her şeyi gülünç bulması için çanak tutacak ve biraz sonra da öbürü ona başka bir şeyi gülünç bulması için yardımcı olacak ve böylece lâmbanın soluk ışığı altında saatlerce oturup bütün dünyanın kendilerinden haksız , ahmak ve saçma olduğuna	ყოველ საღამოს ასეა. ჯერ ერთი იტყვის რამე სასაცილოს, გულს მოიჯერებენ, მერე მეორეს გაახსენდება რამე და ისევ ატეხავენ სიცილს. ლამპის მკრთალ შუქზე საათობით სხედან. მთელ სამყაროს განიკითხავენ. თურმე
---	---

<p>karar vererek kendi saçmalıklarını unutacaklar ve bu sırada Faruk da bir küçük şişe rakıyı bitirmiş olur ve Nilgün hâlâ yatmamışsa belki Faruk ona kaçırdığı karısını da anlatır ve herhalde bu gecenin sonunda geri döndüğümde ben gene Faruk'u masa başında sızmış bulurum ve böyle bir herif de çürük arabasını bana her verişinde beni iğneleme hakkını kendisinde nasıl buluyor diye şaşarım. (SE,s.131)</p>	<p>ყველა უსამართლო და სულელი ყოფილა. საკუთარი სისულელე დავიწყებიათ. ამასობაში ფარუქი ერთ ბოთლ არაყს დალევს და ნილგუნს – თუ ჯერ არ დაწოლილა – თავისი გაქცეული ცოლის ამბებს მოუყვება. გამთენიისას დავბრუნდები, ფარუქი ისევ მაგიდასთან იჯდება გაღეშილი და ისევ ვიფიქრებ: ეს კაცი თავს უფლებას აძლევს, მანქანის ყოველ თხოვებაზე გამკენწლოს-მეთქი. (მს, გვ.119-120)</p>
<p>Bak, kalabalıktan kimse yardımına koşmuyor, çünkü haksız olduğunu biliyorlar. (SE,s.273)</p>	<p>ხედავ? არავინ გამორბის შენ საშველად, რადგან ყველამ იცის, მტყუანი ხარ. (მს, გვ.255)</p>

2.3. უბირი/ უვიცი ლექსიკური ერთეულები

<p>Ah oğlum, ben sana bütün suçtan ve günahdan ve haksızlıktan sorumlu olmadığımı nasıl öğreteyim, ben zavallı cahil bir kadını, bak şimdi kimsesizim, benimle alay ediyorlar, sürdürdüm şu zavallı hayatı görseydin oğlum, benim ne talihsiz olduğumu, nasıl ağlıyorum, mendilimi bastırıp, kıvrılmışım, "Yeter Babanne, yeter, ağlamayın artık. Gene geliriz..." (SE,s.73)</p>	<p>ჩუმად ხარ. ეჰ, შვილო, ერთი უბირი ქალი ვარ, როგორ გაგაგებინო, ყველა ცოდვა, ყველა დანაშაული და უსამართლობა რომ მოგიტევე? ახლა სულ მარტო ვარ, ხალხის დასაცინი გავხდი. ერთი განახა, რა სიმწრით მივათრევე ამ წუთისოფელს. რა საცოდავი ვარ. როგორ ვტირი. თვალეზე ცხვირსახოცი ავიფარე, მოვიკუნტე. – გეყოფათ, დიდედა, ნუ ტირით, კიდევ მოვალთ... (მს, გვ.67)</p>
<p>"Korkak!" diye bağırdı: "Zavallı cahil korkak." (SE,s.264)</p>	<p>– მშიშარა! – აყვირდა მეთინი, – უვიცი, საცოდავი მშიშარა! (მს, გვ.247)</p>

2.4. ზანტი/სიზანტე/ზარმაცი/ ლექსიკური ერთეულები

<p>Hepsini plaja toplasam, sıraya girin tembel yaratıklar ve yüksek bir yere çıkıp her şeyi anlatsam: Utanmıyor musunuz, utanmıyor musunuz, cehennemden, anladık, korkmuyorsunuz, ama vicdanınız da mı yok, yoz, sefil, ahlaksız yaratıklar, nasıl oluyor da kendi keyfinizden ve dükkânınız ve fabrikanızın kârından başka hiçbir şey düşünmeden yaşayabiliyorsunuz, anlamı yorum, ama artık göstereceğim size. (SE,s.152-153)</p>	<p>ერთი ესენი მომაგროვებინა პლაჟზე: აბა, ზანტო არსებებო, მწკრივში ჩადექით! თავად ამალღებულ ადგილზე ამიყვანა და იქიდან მათქმევინა: – არა გრცხვენიათ? როგორ ცხოვრობთ?! ვიცი, ჯოჯოხეთისა არ გემინიათ, მაგრამ სინდისი სულ აღარ შეგრჩათ? ხეპრე, უბადრუკო, უზნეო არსებებო, მხოლოდ საკუთარ სიამოვნებაზე ფიქრით როგორ უნდა იცხოვროს ადამიანმა?! საკუთარი დუქნებისა და ფაბრიკების გარდა არაფერი გახსოვთ, მაგრამ დრო მოვა და</p>
--	---

	გაგახსენებთ, ჭკუას გასწავლით! (მს, გვ. 139)
Adam, köylü, memur, Müslüman, asker, kadın, çocuk..."Bunlar gülünç gelmi)tor bana." "...kahve, iltimas, tembellik , küstahlık, rüşvet, uyuşukluk, korku, hamal..." (SE,s.239)	ადამიანი, გლეხი, მოხელე, მუსლიმი, სამხედროები, ქალი, ბავშვი...– სულაც არ მეცინება... – ყავახანა, პროტექცია, სიზანტე , თავგასულობა, ქრთამი, შიში, ბარგის მზიდავი... ეს კაცი დემოკრატიც კი არ ყოფილა... (მს, გვ. 222)
Tarih köleler içindir, hikâyeler uyuşuklar için, masallar budala çocuklar için, aptallar, zavallılar, korkaklar için tarih! (SE,s.326)	სისულელეა! ისტორია მონებისათვის არის, ზღაპარია ზარმაცებისა და ბავშვებისათვის. (მს, გვ. 306)

2.5. თავბედური/ თავგასულობა/ ლექსიკური ერთეულები

Bir araba kornasını küstahça öttürüyor. Düşleri bölen, anıları silen, iğrenç, cırlak, "çağdaş" gürlütlü sinirlerimi bir anda bozuverdi. (SE,s.231)	ამ დროს ფიქრი გამიწყვიტა მანქანის თავბედურმა საყვირმა – ამ საზიზღარმა, გამყინავმა „თანამედროვე“ ხმამ წამში ნერვები დამაგლიჯა. . (მს, გვ. 212)
Adam, köylü, memur, Müslüman, asker, kadın, çocuk..."Bunlar gülünç gelmi)tor bana." "...kahve, iltimas, tembellik, küstahlık , rüşvet, uyuşukluk, korku, hamal..." (SE,s.229)	ადამიანი, გლეხი, მოხელე, მუსლიმი, სამხედროები, ქალი, ბავშვი...– სულაც არ მეცინება... – ყავახანა, პროტექცია, სიზანტე, თავგასულობა , ქრთამი, შიში, ბარგის მზიდავი... ეს კაცი დემოკრატიც კი არ ყოფილა... (მს, გვ. 222)

2.6. სისასტიკე/ ცუდი/ სიავე/ ლექსიკური ერთეულები

"Ama cüce olduğum için üzülüyorum," dedim. "İnsanlar ellibeş yaşındaki bir cüceyle alay edebilecek kadar kötü oldukları için üzülüyorum asıl ben (SE,s.11)	– ის კი არ მაწუხებს, ჯუჯა რომ ვარ. ადამიანების სისასტიკე მტანჯავს. როგორ შეუძლიათ ორმოცდათხუთმეტი წლის ჯუჯის მასხარად აგდება! (მს, გვ. 9)
Kocası o kötü kadının peşinden gidince, Ediz de hapisten kaçınca Boğaz Köprüsü'ne yakın bir evde buluştular ve Hülya Koçyigit şarkı söyledi. (SE,s.14)	მერე მისი ქმარი ცუდ ქალს გადაეყარა. ელიზი ციხიდან გაიქცა. ბოსფორის ხიდის ახლოს, ერთ სახლში შეხვდნენ ერთმანეთს და ჰულიამ იმდერა. (მს, გვ. 12)
"Benim bir kötülüğümü mü gördün söylesene?" (SE,s.213)	– ერთი მითხარი, ჩემი რა სიავე ნახე? არაფერს ამბობს. (მს, გვ. 195)

2.7. უნამუსო/ ლექსიკური ერთეულები

Dedi bana namussuz herif; yok dediğim dedik, ben çok kahramanım diyorsun, dedi, seni de ötekilerle birlikte Sinop hapishanesine hemen ilk gemiyle yollayalım istemezsin herhalde, ne yapalım, bizimle çok uğraştın, partiye atıp tuttun, ama akli başında bir	პირდაპირ მომახალა იმ უნამუსო ხეპრემ. წინააღმდეგობის გაწევა მინდოდა, მაგრამ არ დამაცადა, გააგრძელა: ამბობ, გმირი ვარო. მაგრამ ალბათ, არ გენდომება, პირველივე გემით სინოპის ციხეში
--	---

<p>adama benziyorsun, mantıklı ol, evliymişsin, doktorsun, iyi bir mesleğin var, dünyanın her yerinde rahat bir hayat yaşayacak kadar para kazanabi lirsin, fransızcanız nasıldır azizim? (SE,s.20-21)</p>	<p>გაგზავნოთ? რას ვიზამთ! ჩვენ წინააღმდეგ ძალიან გაისარჯე, მაგრამ ჭკვიან კაცს ჰგავხარ, ცოლიც გყოლია. ექიმი ხარ, კარგი სპეციალობა გაქვს. სადაც უნდა იყო, თავის რჩენას შეძლებ. ფრანგული როგორ იცი? (მს, გვ. 18)</p>
--	---

2.8. ამპარტავნობა/ ლექსიკური ერთეულები

<p>Koca Diderot bile onyediyı yılda bitiremedi ansiklopedisini Fatma, çünkü kendini beğenmişti, Volter ve Ruso ile kavga etmeye ne gerek var, aptal herif, onlar da çünkü, en azından senin kadar büyük adamlar ve insan bazı büyük adamların, bazı şeyleri kendinden daha önce düşünüp bulabileceklerini kabul etmezse, her şey yarım kalır. (SE,s.146)</p>	<p>ევროპელთა მიერ აღმოჩენილი ცოდნის საგანძურიდან რამის ცდით შემოწმება და ერთხელ კიდევ დამტკიცება ზედმეტი გარჯაა. ვინც ამას დააპირებს, ან სულელი უნდა იყოს, ან –პატივმოყვარე. თითქოს იცოდა, რომ ჩემთვის თავად ერთიც იყო და მეორეც. მერე გაბრაზებული ყვიროდა: გენიალურმა დიდრომაც კი ვერ შეძლო თავისი ენციკლოპედიის ჩვიდმეტ წელიწადში დასრულება. ამპარტავნობამ სძლია და იმიტომ. რა საჭირო იყო ვოლტერთან და რუსოსთან წაჩხუბება? ისინიც ხომ დიდი ადამიანები არიან?! კაცმა უნდა მიიღოს, რაც დიდმა ადამიანებმა მასზე ადრე აღმოაჩინეს. თუ არა და – ყველაფერი დაუმთავრებელი დარჩება. (მს, გვ. 133)</p>
---	---

2.9. ყალბი/ თაღლითი/ თაღლითობა/ ლექსიკური ერთეულები

<p>Bende sahte, ikiyüzlü birşeyler varmış da gizliyormuşum gibi. Şöyle düşündüm. (SE,s.284)</p>	<p>ასე მგონია, ჩემში ორსახოვან, ყალბ არსებას ვმაღავ. (მს, გვ. 266)</p>
<p>"Sus, sahtekâr korkak herif. Bizden kurtulur kurtulmaz polise gideceksin değil mi?" (SE,s.253)</p>	<p>ხმა ჩაიწყვიტე.ლაჩარო, თაღლითო! როგორც კი ჩვენგან თავს დაიხსნი, პოლიციაში გაიქცევი,არა? (მს, გვ. 236)</p>
<p>Arşivin sessizliğinde uyuyan bütün o cinayetleri ve hırsızlıkları, savaşları ve köylüleri, paşaları ve düzenbazlıkları, tek tek bütün olguları iskambil kâğıdı büyüklüğünde kâğıtlara yazarım. (SE,s.233)</p>	<p>არქივის სიჩუმეში მთვლემარე ფაქტებს მკვლელობებისა და ქურდობების, ომებისა და გლეხების, ფაშებისა და თაღლითობების შესახებ ცალ-ცალკე დავწერდი ბანქოს ქაღალდის ზომის ფურცელზე, მერე ასობით, არა, მილიონობით მოვლენის ამსახველ შემზარავ დასტას ჩვეულებრივი ბანქოსავით ავურევდი. (მს, გვ. 214)</p>

2.10. კახვა/ ბოზი/ ლექსიკური ერთეულები

Ölüm gibi bir şey, ama başına mavi kurdela takmış gülümsüyor da kahpe! (SE,s.259)	სიკვდილის ტოლფას უბედურებას დაგმართებს. თავად კი, ვითომც აქ არაფერი, წაუკრავს თავზე ლურჯი ლენტი, დგას, გილიმის. კახვა! (მს, გვ. 342)
Ulan sosyetik orospu! Memleketi komünistler ele geçiriyor, siz hâlâ yarı çıplak, orospu , ben seni.. (SE,s.115)	შენ, ეი, მაღალი საზოგადოების კახვა! ლამის ქვეყანას კომუნისტები დაეპატრონონ და თქვენ კი ისევ ნახევრად შიშვლები, შე ბოზო , შენი... (მს, გვ. 105)

2.11. ბუში / ნაბიჭვარი / ლექსიკური ერთეულები

"Bakın Babaanne, İsmail'lerin evinin önünden geçiyoruz. Burası!" yalnızca acıyorum, ama bak, ne diyorlar, Allahım burasıymış topalın evi, ama ben bakmıyorum, senin piçin , biliyorlar mı, ben "Recep, nasıl İsmail?" bilmiyorum ve dikkatle "İyi. Piyango satıyor." (SE,s.66)	– შეხედეთ, დიდება, ისმაილიანთ სახლთან გავივლით. აქ ყოფილა...ძალიან მეცოდებით... მოიცა, რაო? რას ამბობენ? ღმერთო ჩემო, კოჭლის სახლი აქ ყოფილა! მაგრამ მე არ ვუყურებ. შენი ბუში ... ნეტავ, თუ იციან? მე – რეჯევ, ისმაილი როგორ არის? არაფერი ვიცი და ყურადღებით – კარგად, ლატარიას ყიდის. (მს, გვ. 60)
Düşündüm: Sinsi cüce, hizmetçinin piçidir! Soğuk kış gecesini düşündüm korkuyla: (SE,s.299)	ვერაგი ჯუჯა! მოახლის ნაბიჭვარი! ზამთრის ის ცივი ღამე გამახსენდა და შემეშინდა: (მს, გვ. 280)

2.12. წყევლა/ წყეული/ ლექსიკური ერთეულები

Ceylan'ların rıhtımında oturuyorduk, denize atlamak üzereydim, ama lanet olsun , kulağım gene onlardaydı. (SE,s.87)	ჯეილანიანთ ნავმისადგომთან ვისხედით. ზღვაში გადახტომას ვაპირებდი, მაგრამ, ალაჰმა დასწყევლოს! ცალი ყური მათკენ მქონდა. (მს, გვ. 80)
Bu memleket, bu lanet memleket!.. (SE,s.170)	ეს ქვეყანა, ეს წყეული ქვეყანაო. (მს, გვ. 157)

2.13. სულელი/ სულელური/ ბრიყვი/ სისულელე/ ბრიყვული/ ლექსიკური ერთეულები

Bir zamanlar dünyanın güzel bir yer ol duğunu düşünürdüm, çocuktum, aptaldım . Pancurları kapadım, sürgüyü çektim: (SE,s.18)	დრო იყო, აქაურობა ქვეყნიერების ულამაზესი კუთხე მეგონა. ბავშვი ვიყავი, სულელი . ჟალუზები მივხურე, ჩავრაზე. სამყარო იქ, გარეთ დარჩეს! (მს, გვ. 15)
O arsanın üzerinde hâlâ o aptal , tuhaf ve iğrenç eski ev boş boş duruyor." (SE,s.48)	იმ მიწის ნაკვეთზე ჯერ ისევ დგას ის სულელური , გულისამრევი სახლი, ცარიელი დგას. (მს, გვ. 43)
" Aptal! Ben onun plaja kaçta gittiğini ne bileyim!" (SE,s.187)	– ბრიყვო , მე რა ვიცი, პლაჟზე როდის მიდის? (მს, გვ. 171)

Tarih köleler içindir, hikâyeler uyuşuklar için, masallar budala çocuklar için, aptallar , zavallılar, korkaklar için tarih! (SE,s.326)	სისულელეა! ისტორია მონებისათვის არის, ზღაპარია ზარმაცებისა და ზავშვებისათვის. (მს, გვ. 306)
Bunaltıcı sığağın boş, ahmak ça düşünceleri... Turan kalkmış, gitmiş, kapağın düştüğü yerden denize bakıyordu. (SE,s.69)	სულის შემხუთველმა პაპანაქებამ იცის ასეთი ფუჭი, ბრიყვული ფიქრები. თურანი წავიდა, ზღვაში ხუფის ძებნა დაიწყო. (მს, გვ. 81)

2.14. ულაზათო/ საზიზღარი/ ლექსიკური ერთეულები

Onu sevdiğimi bir daha söyledim, ama yalnız çirkin değil, umutsuzdu da kelimeler; bomboştı; bir daha denedim, sonra birden başım kucağında duran elinin üstüne düştü. (SE,s.245)	ერთხელ კიდევ ვუთხარი, მიყვარხარ-მეთქი, მაგრამ სიტყვები არა მხოლოდ ფუჭი და ულაზათო იყო, არამედ – სასოწარკვეთილებით დამძიმებულიც. (მს, გვ. 228)
Belki Nilgün sensindir o, diye düşündüm, belki de bir başkası. Ne çirkin söz o öyle! (SE,s.259)	ნილგუნ, იქნებ შენ გამკობს იმ სიტყვით?! არა, ალბათ, სხვას. საზიზღარი სიტყვაა! (მს, გვ. 241)

2.15. ურჯულო/ ლექსიკური ერთეულები

Uzak ülkeleri, bitip tükenmeyen demiryollarını, Afrika ormanlarını, Sahra'yı, çölleri, buz tutmuş gölleri, coğrafya kitabındaki pelikan kuşlarını, aslanları, televizyonda gördüğüm bizonları, onları sıkıştırıp parçalayan sırtlanları, filmlerdeki filleri, Hindistan'ı, kızılderilileri, Çinlileri, yıldızları, uzay savaşlarım, bütün savaşları, tarihi, bizim tarihimizi, davullarımızın bütün gücünü ve dinleyen kâfirin korkusunu düşündüm: İnsan başka biri olabilir, evet. Köle değiliz: (SE,s.260)	წარმოვიდგინე შორეული ქვეყნები, უსასრულო რკინიგზები, აფრიკის ჯუნგლები, საჰარა, ყინულით დაფარული ტბები, გეოგრაფიის სახელმძღვანელოს პელიკანები, ლომები, ტელევიზორში ნანახი ბიზონები, აფთრები, რომლებიც ბიზონებს გლეჯენ, სპილოები, ინდოეთი და კინოში ნანახი ამერიკელი ინდიელები, ჩინელები, ვარსკვლავები, კოსმოსური ომები, ყველანაირი ომები, ისტორია. ჩვენი ისტორია, ჩვენი დაფდაფების ხმის ძალა და მისი გაგონებით გულგახეთქილი ურჯულოები . დიახ, ადამიანს შეუძლია შეიცვალოს, სულ სხვა ვინმედ იქცეს. მონები არა ვართ. (მს, გვ. 243)
---	--

2.16. ხარბი/ ძუნწი/ ლექსიკური ერთეულები

Ben cimri değilim oğlum, derdim ben; Nilgün de belki duyar belki duymazdı; ben cimri değilim, ben o yemin hesabını o kayadan soracağım derdim. (SE,s.112)	– ხარბი როდი ვარ. მხოლოდ მინდა, ამ ღორჯოს ვკითხო, რა იქნა ჩემი სატყუარა. არ ვიცი, ნილგუნს ესმოდა თუ არა ჩვენი ლაპარაკი. იქნებ არც ესმოდა. (მს, გვ. 102)
Metin, kayabalığını saklıyor, oltasının ucuna da kurşun değil, vida somunu bağlamış, baksana şuna Nilgün, ne cimri ! (SE,s.112)	მეთინი ღორჯოს მალავდა. ნილგუნ, ნახე, რა ძუნწია შენი ძმა. (მს, გვ. 102)

2.17. ბრაზი ლექსიკური ერთეულები

გაბრაზებული/ გავბრაზდი/ გაჯავრებული/ განრისხებული/

Çok öfkeli değilse bazan ben yanımdayken soyadlarıyla alay eder. (SE,s.59)	თუ ძალიან გაბრაზებული არ არის, გვარებს დასცინის. (მს, გვ. 54)
Konuştukça öfkelenerek söyledim: "O hiçbir şey olamayacak kadar uyuşuk. (SE,s.48)	ლაპარაკ-ლაპარაკში გავბრაზდი : ისეთი ხელჩაქნეულია, მეტი არ იქნება, მაგრამ მას და ჩემს დას ერთმანეთისა ესმით. (მს, გვ. 43)
Öfkeyle bakkala girdim. (SE,s.158)	გაჯავრებული შევედი ბაყლის დუქანში. (მს, გვ. 145)
Topuklu, kırmızı ayakkabılar biraz sağa sola kıpırdandı, sinirlenip sabırsızlandı, sonra öfke ve kararlılıkla bir yere doğru ilerlediler. (SE,s.247)	წითელმა, მაღალქუსლიანმა ფეხსაცმელმა იქვე, ჩემს თავთან, რამდენიმე ნაბიჯი გადადგა ჯერ მარჯვენავ, მერე – მარცხენავ, ბოლოს კი წინ წავიდა ნერვიული და განრისხებული . (მს, გვ. 230)

2.18. უბედურება/ უბედური ლექსიკური ერთეულები

Biri masanın başında, öteki masadan biraz uzaklaşmış, sandalyesinin kendisini zor taşıyan arka bacakları üzerinde ağır ağır yaylanıyor; ağabey-kardeş; sanki başlarının çevresinde biriktirdikleri o neşesiz hayat bulutunu ürkütüp kaçırmamak ve ciğerlerine daha çok mutsuzluk çekebilmek için hareket etmekten ve gürültü çıkarmaktan korkuyorlar. (SE,s.175)	ერთი მაგიდასთან, მეორე – ცოტა მოშორებოდა მაგიდას და ნელა ირხეოდა სკამის უკანა ფეხებზე. სკამი კი ძლივს უძლებდა მის სიმძიმეს. და-მმას დალაპარაკებისა ეშინოდა. ვაი თუ, გაფანტულიყო მათ თავზე შეყრილი უსიხარულო ცხოვრების ღრუბელი, ვაი თუ, ფილტვებით უფრო მეტი უბედურება ჩაესუნთქათ, ან კიდევ უფრო განერისხებინათ ღია ჟალუზებიდან მწყრალად მომზირალი დედაბერი. (მს, გვ. 161)
Ve böylece biz Ceylan'la ikimiz, hüznü ve bayağı müziğin içinde ağır ağır zehirlenerek uyuşan o mutsuzları arkamızda bırakarak evden çıktık ve koşa koşa gidip agbimin eski Anadol'una bindik. (SE,s.242)	მერე მე და ჯეილანმა დავტოვეთ ის უბედურები , სევდიანი და უხამსი მუსიკის ხმაზე რომ თვლემდნენ, შინიდან გამოვედით, გავიქეციით და ჩემი ძმის ძველ „ანადოლში“ ჩავსხედით. (მს, გვ. 225)

2.19. გიჟი/ გადარეული/ დათვი/ კამეჩი/ მხეცი/ ტურა/ ვირო, ვირიშვილო/ პირუტყვი/ ლექსიკური ერთეულები

"Boşver!" dedim. " Manyak herifler onlar." (SE,s.263)	– შეეშვი. გიჟი ტიპები არიან. (მს, გვ. 245)
" Manyak faşist, bırak beni!" (SE,s.273)	– გადარეულო ფაშისტო, თავი დამანებე! (მს, გვ. 255)
Ben Serdar, bu Mustafa, bu geri zekâlı ayıya da 'çakal' diyoruz. Asıl adı Hasan'dır." (SE,s.251)	მე სერდარი ვარ, ეს – მუსტაფა. ამ გონებაჩლოუნგ დათვს „ტურას“ ვეძახით, ისე ჰასანი ჰქვია. (მს, გვ. 234)
"Yarış! Yarış, hayvan herifler , haydi yarış!"	– შეჯიბრება გავმართოთ, პირუტყვებო ,

(SE,s.92)	შეჯიბრება! – იყვირა ჯეილანმა. (მს, გვ. 85)
"Sen zaten şakadan ne anlarsın öküz herif! " diyordu. (SE,s.155)	– ხუმრობა არ იცი, კამეჩი ხარ! (მს, გვ. 142)
"Ah, hayvan! " diye bağırdı. (SE,s.155)	– ვაი, მხეცო! – აღრიალდა, იარაღების ჩანთა დაუვარდა. (მს, გვ. 142)
"Niye surat asıyor bu?" " Çakal dememize kızıyor," dedi Serdar. "Aptal herif!" dedi Mustafa. (SE,s.32)	– ამას რატომ ჩამოსტირის ცხვირ-პირო? – ტურას რომ ვეძახით, იმაზე ბრაზობს. – სულელია ვიღაცა! – გაჯავრდა მუსტაფა. (მს, გვ. 29)
Ne var yani, eşşekoğlu eşşek sen hiç hayatında âşık olmadın mı?" (SE,s.252)	რა მოხდა ვირო , ვირიშვილო , შენს სიცოცხლეში არავინ გყვარებია? (მს, გვ. 235)

2.20. პედერასტი/ ლექსიკური ერთეულები

Kadın değilim, diyorum ben, ibne değilim: Onlar korkar. Düşündüm. (SE,s.268)	გამახსენდა: ქალი არა ვარ-მეთქი, ვამბობ, პედერასტი არა ვარ. მათ ეშინიათ. (მს, გვ. 250)
---	--

2.21. ლაჩარი/ მშიშარა/ ლექსიკური ერთეულები

Hayır, anlatamaz, cesaret edemez Fatma, korkma, sinsidir, ama korkaktır da. (SE,s.98)	არა, ვერ ეტყვის. ვერაგი კია, მაგრამ ლაჩარიც არის. სასთუმალთან ლიმონათი მედგა, ავიღე და მოვსვი. უცებ კარადა გამახსენდა. (მს, გვ. 90)
" Korkak! " diye bağırdı: "Zavallı cahil korkak." (SE,s.264)	– მშიშარა! – აყვირდა მეთინი, – უვიცი, საცოდავი მშიშარა! (მს, გვ. 247)

2.22. ჩამორჩენილება ლექსიკური ერთეულები გონებაჩლუნგი/ დებილი/ ჩამორჩენილი

Ben, dokuma fabrikatörleriyle demir tüccarlarının geri zekâlı oğullarına matematik ve ingilizce öğretmekten daha bu yıl bir kere olsun denize girmeye fırsat bulamadım." (SE,s.47)	– მაშინ ზღვაზე წავიდეთ და სხვა ადგილზე ვიბანათ. საფეიქრო ქარხნების პატრონებისა და რკინეულით მოვაჭრეთა გონებაჩლუნგი შვილებისათვის მათემატიკისა და ინგლისურის სწავლება ზღვაზე წასვლის დროს აღარ მიტოვებს. წელს ერთხელაც კი არ მიბანავია. (მს, გვ. 41-42)
"Hiçbir şeyden anlamazsın. Geri zekâlı çakal!" (SE,s.155)	არაფერი გაგეგება, დებილო ტურავ! (მს, გვ. 142)
Ben biliyorum kibar ve nazik olmak gerektiğini; nasılısınız, kapıdan önce siz buyurun, bir hanımla birlikte yürürken bir kapı görürsen ayakların kendi kendine yavaşlayacak ve sen bir şey bile düşünmeden elin arkadan uzanıp kendiliğinden ona kapıyı açacak, buyrun önden, ben bilirim sizin gibi kadınlarla, kızlarla nasıl konuşulduğunu, oooo,	მე კი ვიცი, კაცი კეთილშობილი და თავაზიანი უნდა იყოს. როგორ ბრძანდებით? კარებში ჯერ ქალი უნდა გაატარო. ქალთან ერთად როცა ხარ და სადმე შედიხარ, ნაბიჯი უნებლიეთ შეგინელდება, გაფიქრებასაც ვერ

<p>sigara mı içiyorsunuz, hem de sokakta içiyorsunuz, tabii, içebilirsiniz, sizin de hakkınızdır, ben geri kafalı değilim, çat, lokomotif biçimindeki çakmağımla bir seferde yakarım ve ben bir kadınla tıpkı bir erkekle ya da bir sınıf arkadaşımla konuştuğum gibi rahat rahat, yüzüm kızarmadan, istesem, biraz gayret etsem bir kızla bile kızarıp bozarmadan konuşabilirim; o zaman kızlar benim nasıl biri olduğumu görünce yanlış anladıkları için utanıp şaşırırlar; değil gazetesini alıp yırtmak! Belki de Mustafa ciddi söylememiştir. (SE,s.210)</p>	<p>მოსაწრებ და – შენი ხელი თავისით უღებს მას კარს: მიბრძანდით, ქალბატონო! ჯერ თქვენ!.. ვიცი თქვენისთანა ქალებთან და გოგოებთან ლაპარაკი; ოჰ! სიგარეტს ეწევით, თანაც ქუჩაში?! რასაკვირველია, შეგიძლიათ მოსწიოთ, თქვენც გაქვთ ამის უფლება. ჩამორჩენილი არ გეგონოთ. ჩხაკ, და – ჩემი სანთებელათი, რომელსაც ლოკომოტივის ფორმა აქვს, სიგარეტს ვუკიდებ. ნებისმიერ ქალთან თავისუფლად ვლაპარაკობ, თითქოს კაცს, ანდა ჩემს თანაკლასელს ველაპარაკებოდე. არც კი ვწითლდები. თუ ცოტას მოვინდომებ, შემიძლია ვინმე გოგოს ისე ველაპარაკო, არც გაწვითლდე და არც გაფვითრდე. ჰოდა, გოგოები ხვდებიან, როგორი ტიპი ვარ, რცხვენიათ, აქამდე ცუდი როგორ ვეგონე. ეს გაზეთის წართმევა და დახევა რაღა მოიგონეს? იქნებ, მუსტაფამ იხუმრა? (მს, გვ. 192-193)</p>
--	--

2.23. ზიზღი/ სიძულვილი/ ლექსიკური ერთეულები

<p>Sonra ağzın açık, horlayarak uyurdun ve ben içinde akreplerle kurbağaların çiftleştiği bir kuyunun karanlık ağzını hatırlatan senin o ağzından tüten rakı kokusundan iğrenerek kaçardım. (SE,s.17)</p>	<p>მერე კი მთელი ღამე პირდაღებული იწევი და ხვრინავდი. შენი პირი მორიელებითა და ბაყაყებით სავსე ჭა იყო ჩემთვის და იქიდან ამოსულ არყის სუნს ზიზღით გავურბოდი. (მს, გვ. 14-15)</p>
<p>Sonra artık kendini sevmekten ve kendinden iğrenmekten başka inanacağı hiçbir şey kalmayınca çirkin şehvete kapılır, bahçedeki kulübeye koşardı. (SE,s.26)</p>	<p>მე მაინც არ ვუსმენდი. ბოლოს, როცა საკუთარი თავის სიყვარულისა და სიძულვილის გარდა აღარაფერი დარჩენოდა, ბინძურ ვნებას აყოლილი იმ ქოხში გარბოდა, ეზოში რომ გვედგა. (მს, გვ. 23-24)</p>

2.24. შური/ ლექსიკური ერთეულები

<p>"Merak değil o Nilgün!" dedim. "Düpedüz kıskançlık. (SE,s.283)</p>	<p>– არა, ნილგუნ, ეგ ცნობისმოყვარეობა კი არა, წმინდა წყლის შურია. (მს, გვ. 265)</p>
--	--

2.25. უსირცხვილო/ ურცხვი/ უზრდელი/ ლექსიკური ერთეულები

<p>Sonra gençlere dönerek, "Arsızlar!" dedi ve sonunda, çok şükür gazeteyi uzattı. (SE,s.10)</p>	<p>– უსირცხვილოებო! – უყვირა და, როგორც იქნა, მაღლობა ღმერთს, გაზეთი გამომიწოდა. (მს, გვ. 7-8)</p>
<p>"Çok merakla bakıyor değil mi Babaanne?" hayır, hiç bakmıyorum, ama senin arsız</p>	<p>– დიდედა ყველაფერს ინტერესით ათვალაიერებს.სულაც არა. ეს შენი ურცხვი</p>

<p>torunların Selâhat tin, "Yolu uzatıp sizi biraz gezdirelim mi Babaanne?" senin günahsız karını da galiba senin gibi sanıyorlarmış, evet ne yapsınlar zavallı çocuklar, öyle yetiştirilmişler, çünkü Selâhattin sen oğlunu da kendine benzettin, Doğan da çocuklarına ilgi duymadı, anne bunlara artık teyzeleri bakar, benim halim yok, teyzeleri bakarsa böyle olurlar işte, babaanneleri mezara gi derken bütün o çirkinlikleri seyretmeye meraklı sanırlar, sanmayın, bakın ben bakmıyorum bile, başım önüme düşerken çantamı açıyorum, içinden çıkan ihtiyar kokumu kokluyorum ve küçük kuru ellerim çantanın timsah karanlığı içinden küçük mendilimi buluyor ve kuru gözlerime değdiriyorum, çünkü düşüncem onlarla dolu, yalnızca o»larla, (SE,s.64)</p>	<p>შვილიშვილები მიგრძელებენ გზას. ცოტას გაგატარებთო, მეუბნებიან. ამათ შენნაირი ვგონივარ. რა ქნან საწყლებმა?! ასეთებად დაიზარდნენ. ჯერ იყო და – ჩვენი შვილი შენ დაიმსგავსე, მერე დოლონმაც ვერ მოახერხა შვილებთან ახლოს ყოფნა. ბოლოს ხომ სულაც დეიდების ამარა დარჩნენ – იმათ დაზარდეს, ახლაც ისინი პატრონობენ. მე თავი არაფრისა მაქვს. დეიდის გაზრდილი კი ამაზე უკეთესი ვერ გამოხვალ. თუ დიდედა სასაფლაოზე მიდის, ჰგონიათ, მთელი ამ უზნეობის ნახვა აინტერესებს. მე კი არაფერს ვუყურებ. როცა დავიღლები, ჩანთას ვხსნი და შიგ შემორჩენილ სუნს ვცნოსავ – ჩემი სიბერის სუნს. მერე პატარა, გამხდარ ხელს ჩანთის წყვილიადაში ვაფათურებ, ცხვირსახოცს ვპოულობ და მშრალ თვალეზე ვიდებ. ფიქრით მათთან ვარ, მხოლოდ მათთან. (მს, გვ. 58-59)</p>
<p>"Sonra kedi geliyor," dedi Faruk Bey. "Ben biliyorum, sabaha doğru geliyorlar, bana aldirmeden arsızlar." (SE,s.175)</p>	<p>– მერე კატები მოვლენ. გამთენიისას მოდიან. უზრდელები არიან, სულ არ მეპუებიან. (მს, გვ. 162)</p>

2.26. ცილისწამება ლექსიკური ერთეულები

<p>Sanki, herkesin bana iftira ettiği, o inanılmaz rüyanın bitip tükenmez korkusu şimdi sona erecek diye, söyleyeceği şeyi bekliyordum ki birden o bağırdı: (SE,s.273)</p>	<p>ველოდებოდი, რას იტყოდა, როგორ დასრულდებოდა წარმოუდგენელი სიზმრის შიში, ცილისწამება. ამ დროს იყვირა: (მს, გვ. 255)</p>
---	---

2.27. დამცინავი/ დაცინვა/ ლექსიკური ერთეულები

<p>Bizi Cennethisar'dan çağırıp bu işi verdikleri için ben burada sizinleyim ve esnafla bir olup benimle alay eden ve o kelimeyi söyleyip gülüşen sizlerle zaten konuşacak bir şeyim yok benim, susuyorum. (SE,s.32)</p>	<p>ჯენეთჰისარიდან დაგვიძახეს და ეს საქმე მოგვანდეს. აქ ამიტომ ვარ. თქვენთან, ვინც ერთ ამქარში გაერთიანებულხართ და დამცინით, სალაპარაკო არაფერი მაქვს – არც მოქმელთან, არც გამგონესთან. (მს, გვ. 28)</p>
<p>"Ama siz o kadar okumuşsunuz beyefendi!" dedi Nilgün alaycı bir sesle. (SE,s.236)</p>	<p>– მაგრამ, ჩემო ბატონო, თქვენ ხომ ასეთი ნასწავლი ხართ? – მითხრა ნილგუნმა დაცინვის კილოთი. (მს, გვ. 217)</p>

2.28. უკულმა/ ცუდი/ არასწორი/ ლექსიკური ერთეულები

<p>Her şeyi yanlış anarlar bunlar, her şeyi kötüye yorarlar. (SE,s.79)</p>	<p>მაშინვე გავერიდე იქაურობას. ამათ ხომ ყველაფერი უკულმა ესმით, ყველაფერში</p>
---	---

	ცუდს ხედავენ. (მს, გვ. 72)
"Benim hakkımda yanlış şeyler düşünüyorsun değil mi?" dedim (SE,s.213)	– ჩემზე ცუდს ფიქრობ, არა? ძალიან ცუდი ვინმე გგონივარ. (მს, გვ. 195)
şu Abdullah Cevdet'in risalelerine bak, yüzeysel, basit herif, gerçeğin hepsi bu kadar mı yani, hem sonra De Passet'i yanlış anlamış Bonnesance'ı hiç okumamış üstelik fraternite kelimesini yanlış kullanıyor, ama bu heriflerin neresini düzelteceksin, hem zaten düzeltsen kim anlar, aptallar, bu ahmak halka her şeyi basit anlatacaksın ki anlasınlar, zaten bu yüzden o bilimsel buluşları anlatayım diye imanım gevriyor, yazılarımın orasına burasına atasözleri ve deyimler yerleştiriyorum ki anlasın hayvanlar, diye Selâhattin'in bağırdığımı ben hatırlıyordum ki, birden sonuncu arabadan sonraki arabanın homurtusunu duydum. (SE,s.147-148)	ეს აბდულა ჯევდეთი ერთი ზერელე, მარტივი ადამიანია. დე პასეც ვერ გაუგია, ბონესანი არც კი წაუკითხავს, მეტიც – სიტყვა ფრატერნიტე-ს არასწორად ხმარობს. მე შენ გეტყვი და, ამ ტიპებს რამეს გაუსწორებ! რომ გაუსწორო კიდეც, გაიგებენ? ამ ხეპრეებს ყველაფერი მარტივად უნდა უთხრა. აღარც კი მჯერა, დიდ მეცნიერულ აღმოჩენებზე რამის გაგებინებას თუ შევძლებ, ამიტომ ჩემს ნაწერებში შიგადაშიგ ანდაზებს, სიტყვის მასალას ვურთავ. ეგებ პირუტყვებმა გაიგონ! გამახსენდა, როგორ ყვიროდა სელაჰათინი, როცა ამას ლაპარაკობდა. გავიგონე, როგორ გაიარა ბოლო მანქანამ და როგორ მოჰყვა სხვა მანქანა, რომელიც ჩვენს ჭიმკართან გაჩერდა. (მს, გვ. 135)

2.29. საცოდავი/ საზრალო/ საწყალი ლექსიკური ერთეულები

Soğuk kadın, zavallı kadın, buz gibisin, ruhsuzsun sen! (SE,s.17)	ყინულივით ხარ, ფატმა! ცივი, საცოდავი ქალი ხარ, სული არ გიდგას. (მს, გვ. 15)
" Zavallı ukala!" dedi Nilgün. (SE,s.43)	– საზრალო ჭკუის კოლოფი! – არ ჩამორჩა ძმას ნილგუნი. (მს, გვ. 38)
" Zavallı ," dedi Serdar. "Aşk aklını başından almış, ne dediğini bilmiyor. (SE,s.180)	– საწყალი . სიყვარულს სულ წაურთმევია ჭკუა, არ იცის, რას ამბობს. (მს, გვ. 165)

დასკვნა. ნობელის პრემიის ლაურეატი მწერლის ორჰან ფამუქის ყველა ნაწარმოებს მკითხველზე განსხვავებული გავლენა აქვს. რომანი, რომელიც მკითხველს თარგმანის საშუალებით მიეწოდება, მნიშვნელოვან როლს ასრულებს იმისათვის, რომ მკითხველმა კარგად აღიქვას მასში გადმოცემული კულტურული ღირებულებები. თარგმანი, რომელიც აცნობს ერების და ხალხის კულტურულ კავშირებს ერთმანეთთან, ასევე აახლოებს საზოგადოებებს. ენა, რომელიც არის ამ კავშირების გამდიდრების საშუალება, ინტეგრირებულია რომანის ორიგინალურ ენასთან და იკვებება მასში გადმოცემული კულტურული ელემენტებით. ამგვარად, ლექსიკური ერთეულებით მკითხველს წარუდგება საზოგადოების კულტურული ფასეულობები და მატერიალური და სულიერი თვისებები.

მიუხედავად კულტურული ელემენტებისა და კულტურული განსხვავებებისა, ორჰან ფამუქის რომანის "მდუმარე სახლი" თარგმანში „ზნეობრივი ფასეულობების ლექსიკური ერთეულები“ თურქული ენიდან ქართულ ენაზე სინონიმების მეშვეობით რომანის შესაბამისად გადმოიცა.

წინადადებები, „ზნეობრივი ფასეულობების“ გამოხატველი ლექსიკური ერთეულები სინონიმებითურთ მიუთითებენ ენის სიმდიდრეზე და ასევე იმაზე, თუ როგორ ინარჩუნებს მათ ცოცხალი თარგმანი საზოგადოების კულტურაში არსებული ზნეობის ამსახველი ტერმინების საშუალებით.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- ენის მოდელირების ასოციაცია. <http://www.ena.ge/explanatory-online>
- ტლაველიძე, ი. (2013). *ფამუქომანია*. <http://arilimag.ge> (31.10.2021)
- ჩლაიძე, ლ. (2016). *მდუმარე სახლი*. თბილისი: ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა.
- Acet, M. N. & Meskhidze, M. (2020). Türk-Gürcü Edebiyatında Karşılıklı Çeviri Çalışmaları. *ATLAS Journal International Refereed Journal On Social Sciences*. 34, s. 862-869.
- Aktan, C. C. (2009). Ahlak ve Ahlak Felsefesine Giriş. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*. Sayı 1, ss. 38-59
- Koyuncu, İ. (2019). Orhan Pamuk. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü TEİS*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pamuk-orhan>
- Pamuk, O. (2012). *Sessiz Ev*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yalçın, M. (Ed.) (2010). Pamuk, Orhan. *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*. C. 2. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 849-852.

REFERENCES:

- enis modelirebis asotsiatsia [*The language modelling Association*]. <http://www.ena.ge/explanatory-online>
- t'lavelidze, i. (2013). *pamukomania* [*"Pamukomania" (admiration towards the works of Orhan Pamuk)*]. <http://arilimag.ge> (31.10.2021)
- chlaidze, l. (2016). *mdumare sakhli* [*The silent house*]. Tbilisi: Bakur Sulakauri Publishing.
- Acet, M. N. & Meskhidze, M. (2020). Türk-Gürcü Edebiyatında Karşılıklı Çeviri Çalışmaları. *ATLAS Journal International Refereed Journal On Social Sciences*. 34, s. 862-869.
- Aktan, C. C. (2009). Ahlak ve Ahlak Felsefesine Giriş. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*. Sayı 1, ss. 38-59
- Koyuncu, İ. (2019). Orhan Pamuk. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü TEİS*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pamuk-orhan>
- Pamuk, O. (2012). *Sessiz Ev*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yalçın, M. (Ed.) (2010). Pamuk, Orhan. *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*. C. 2. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 849-852.